

četrtek 25.11.2010, 16:17

"Domoljubje in etika sta postali psovki"

Strokovnjak za pomorsko pravo Marko Pavliha je bil že četrtič izbran za najvplivnejšega pravnika leta, sam pa meni, da bi bil primernejši naziv najbolj "ljudskega" pravnika.

Profesor na fakulteti za pomorstvo in promet je deklariran domoljub, ki ga žalosti, da ima patriotizem pri mnogih negativen prizvok. Nekdanji poslanec se je še v poslanskih klopih zavzemal za sprejetje poslanskega etičnega kodeksa, pa tudi sicer poudarja, da je etika ključnega pomena na vseh področjih življenja.

Kaj vam je po vašem mnenju prineslo zmago na izboru za najvplivnejšega pravnika leta?

Morda pridevnik "najvplivnejši" ni najprimernejši, saj je preveč visokoleteč, relativen, negotov oziroma dvoumen in tudi politično, lobistično ali kakorkoli drugače negativno obarvan, zato si drznim upati, da so ljudje pač izbirali najbolj priljubljenega, najbolj "ljudskega" pravnika. Zakaj? Naslednji teden bo izšla moja nova knjiga z naslovom Nismo rojeni le zase - beležke učenca duhovnosti, ki odgovarja na to vprašanje. Že klasični pravnik Ciceron je dejal, da naša bit ne bi smela utripati le zase, temveč tudi za družino, domovino in prijatelje. To poskušam početi sleherni dan in očitno nekateri to opazijo ter cenijo.

Zaupanje v pravno državo je med Slovenci izjemno nizko. Upravičeno?

Nedvomno, vse nas grabi malodušje, toda niti ne toliko zaradi pravnih kršitev in maličenj človekovih pravic, temveč zaradi zlorab prava, pravnega "prelisičenja", ko vsi povprek iščejo luknje v zakonih in jih zapolnjujejo s svojo lakomnostjo in neskončno željo po pompozem bogastvu, estradi, elitnosti, družabnih kronikah ... Domoljubje in etika sta postali psovki, kar je še posebej zastrašujoče.

Nekaj slovenskih odvetnikov bi lahko označili kar za "medijske zvezde". Menite, da je prav, da so odvetniki pogosto bolj medijsko izpostavljeni kot stranke, ki jih zastopajo?

Gre še za en primer amerikanizacije naše evropske kulture, ki se približuje skrajnim etičnim mejam. Po eni strani je sicer dobro, da odvetniki s strokovno zavzetostjo pritiskajo na sodstvo, da se odziva hitreje in bolje, na drugi pa odpirajo Pandorino skrinjico pretiranih tožbenih zahtevkov zaradi lastnega zaslužkarstva in nastopaštva, kar bo na koncu zopet udarilo po žepu stranke, bodisi zaradi višjih cen dobrin in storitev, bodisi večjih zavarovalnih premij ipd. Srčno upam, da bo novi predsednik vrhovnega sodišča povrnil samozavest in ugled sodni veji oblasti, kar je neposredno povezano z obnašanjem odvetnikov.

Ste borec za sprejetje poslanskega etičnega kodeksa. Kako napreduje to vaše prizadevanje?

Za etični kodeks sem se zavzemal že kot podpredsednik in poslanec državnega zbora, zdaj pa kot predsednik Društva poslancev 90, vendar za zdaj ne kaže, da bi se projekt premaknil z mrtve točke. Žalostno je, da je ugasnil leta 2006 zaradi domnevne nezmožnosti, da dosežemo zadostno parlamentarno večino. Trdim, da je nova, bolj velikodušna etika predpogoj za reševanje vseh kriz, v katerih se nahajamo, vendar prepogosto naletim na gluha ušesa.

Vas mika vrnitev v politiko?

Preveč ambicioznežev mika politika, pa tam nimajo kaj iskati. To pač ni tržnica, na kateri bi lahko kupoval po svoji želji in se pogajal o ceni in proizvodih. Zatorej bi bil pripravljen razmisliti o vrnitvi v politiko, če bi me v to "prisilili" dobrohotni ljudje in če bi se s tem strinjala tudi moja družina. To bi seveda storil le kot neodvisen, nestrankarski kandidat.

Menite, da strankarski sistem nima prihodnosti?

Javnomnenjske ankete kažejo, da ljudstvo ni ravno navdušeno nad političnimi strankami in njihovimi izbranci, zato se volivci pogosteje odločajo za nestrankarske, neuvrščene in sredinske (centralne) politike. Neodvisni čilski predsednik Sebastián Piñera, ki je nedavno zaslovel po svoji pristni humanosti in brezhibni reševalni akciji rudarjev, je pred nekaj meseci spregovoril za tednik Newsweek o tradicionalnem razlikovanju na politično levico in desnico, ki naj bi izgubljalo pomen. Zastareli koncept namreč izhaja iz obdobja francoske revolucije, ko je "leva stran želela odsekati glavo kralju, desna pa ga je hotela ponovno posaditi na prestol", kar je danes preživeto, ker bi si morali vsi politiki prizadevati za isto - za boljše življenje ljudi. Volilna baza pač koprni po rezultatih, zato se, razočarana nad demokrati in republikanci, obrača k svežim, neomadeževanim obrazom.

So rešitev neodvisni poslanci?

Samostojni oziroma nepovezani poslanci širijo nestrankarski duh v Evropskem parlamentu in nacionalnih ter lokalnih zakonodajnih organih. Po besedah Mira Hačka s fakultete za družbene vede se pri nas že od leta 1998 povečuje število neodvisnih kandidatov in tovrstnih list zlasti na lokalnih volitvah, kar kaže na določeno splošno naveličanost volivcev nad strankarsko politiko, čeprav niso vsi "neodvisneži" dejansko imuni na klice izprijenosti. Tudi trenutni položaj v parlamentu kaže na razkrajanje določenih poslanskih skupin.

Se torej strankarskemu pluralizmu pišejo slabši časi?

Naivno bi bilo pričakovati, da se bomo kar tako odpovedali prevladujočemu modelu demokracije, ki se je kalil v človeških mukah in državljanskih vojnah ter pojil iz giljotinskih potokov krvi kot odziv na zatiralsko politično enoumje. Za nameček je navada železna srajca, ki jo neradi slečemo zaradi neke nove, bogokletne paradigme. Toda spremembe so nujne, vprašanje je, kakšne. Mogoče lahko škripajoči politični mehanizem podmaže civilna družba s smelimi zakonodajnimi pobudami in podpiranjem svojih kandidatov za predsedniška, poslanska, županska in svetniška mesta, kar je nenazadnje dovoljeno že na podlagi obstoječih predpisov, čeprav so krivični do nestrankarskih tekmecev. Takšna prenova bi seveda zvišala volilno udeležbo, ki v zadnjih letih pada. To je možno tolmačiti kot osveščanje krepostnikov, ki so odločni, da ne želijo odločati o politikih, ki naj bi domnevno odločali v njihovem imenu, a žal prepogosto odločajo pod vplivom strankarskih in osebnih interesov.

Nina Vogrin

Foto: Matjaž Rušt/siol.net, STA